

КЛОТ-ФРКЕТ МИЛИВОЈА НЕНИНА

Миливој Ненин, *Славни Шајкаци: О Лази Костићу*, Центар за развој Шајкашке, Нови Сад 2014

Овај приказ написан је због две реченице, које се могу прочитати на самом крају књиге *Славни Шајкаци: О Лази Костићу*, у напомени „О овој књизи или о пријатељству”. Оне гласе: „Оно што је заслужено да се једном каже, заслужено је и да се понови. Поновиће, исто тако, по ко зна који пут, да се не сећа ко је ту реченицу написао, ни где је ту реченицу прочитао.” За књижевне сладокусце којима је и намењена сласт ове интригантне књиге о Лаза Мази, Фрајла Лази, Лакану, Лаки, Кази, нашем Лази, тј. „Дијетету Грујици”, како је Лазу Костића назвао владика Никанор Грујић, није тајна да се ради о поенти Милорада Павића: „Свака ствар да би се једном чула, мора се двапут казати!” Није, према томе, само Павић *стиари лисац*, како га је Миливој Ненин назвао у књизи *Стиари лисац*.

Књига се састоји из четири целине – *Огледа*: „Чиста књига или Костићева одбрана поезије”, „Најмлађи књижевни пријатељ Лазе Костића”, „Савић Милан и Костић Лаза”, „Исподвлачени егземплар”, *Прејиске*: „Писмо Лазе Костићу”, „Преписка Лазе Костића и Милете Јакшића”, „Преписка Илариона Руварца и Лазе Костића”, *Приказа*: „Костићеве ’Објашњење Суматре’”, „Свети мирис памтивека”, „Одбрана” и *Додајка*: „Преписка између Павла Стефановића и Младена Лесковца”, „Радивој Стоканов и Лаза Костић”, „О овој књизи или о пријатељству” и „О писцу”. Структура и број прилога за сваку целину јесте 4+3+3+4, а с обзиром на динамичност и литерарност књижевноисторијских доприноса Миливоја Ненина можемо говорити о овој књизи и као о својеврсном „шајкашком сонету за Лазу Костића” (без, разуме се, икаквих конотација везаних за књигу песама Ненада Грујичића *Шајкачки сонети*, 2008). Када је реч о *ионављањима* о којима Ненин мисли, треба рећи да се ради како о битним чињеницама, тако и о увидима / научним доприносима којима су прожети сегменти књиге, затим о стилском поступку књижевног историчара, израженом у реченици „осећам потребу да то још једном истакнем”, али и чињеници да су огледи штампани првобитно у виду поговора, прилога у зборнику, чланка у часопису, о чему сам аутор најпосле извештава.

Није без загонетности податак да наслови свих књига чији је аутор Миливој Ненин отпочињу словом С: *С-аветни кријтике, с-окови поезије*, 1990; *Светислав Стефановић – ирејича модернизма*, 1993, 2007; *С мером и без ње*, 1993; *Суочавања*, 1999; *Стивари које су ирошле*, 2003; *Стиари лисац – ирисећања и ирешијамјавања: ириче и/о Павићу*, 2003, 2006; *Срјска јесничка модерна*, 2006; *Случајна књиџа*, 2006, 2007; *Сийне књиџе*, 2007;

Слајка књиџа, 2008; *Седам бележака*, 2009; *Савиченија*, 2010; *Свети мирис ѝамѝивека*, 2011; *Савић Милан*, 2011; *Седам брежуљака*, 2013; *Славни Шајкаци*, 2014! Аутору су наслови несумњиво важни и оно што даје како лепршавост тако и тежину његовој књижевној речи управо је уметничка драматичност и смисао за добру причу, макар се радило и о наизглед маргиналној теми, каква је, примера ради, исподвлачени примерак *Књиџе о Змају*, коју је Светислав Стефановић добио уз посвету Лазе Костића.

Можда би га неки назвали Антифонтом, античким беседником и правником чије се доказивање заснивало на упоређивању властите и противникове ствари, дијалектичарем, оштроумником, али и човеком склоном цепидлачком ситничарству. Запажање о Костићу као Антифонту Ненин је спомену у фусоти, према фусоти из књиге *Лазе Косѝић и светѝска књижевностѝ* Миодрага Радовића, али оно донекле важи и за њега самог. Пишући о Костићу, пише и о себи. Пишући о пријатељству Светислава Стефановића и Лазе Костића не може а да не помене Марка Ристића, затим да врло упечатљиво супротстави Змаја и Лазу – Ристићу и Црњанском, а да све суптилно завеје причом о „српској патетици” – „пријатељству развијеном у патос” – побратимству! Сугестивно, врло сугестивно понављаном значајном годином 1875, када је Лазу убедио побратим Змај да уступи мандат Милетићу, што је довело до њиховог размимоилажења, дошли смо до наизглед узгред поменути чињенице да су се Милан Савић и Лаза Костић исте 1875. године збратимили; а Савић и Змај су иначе били кумови. Позадина ове књиге о Лази је Лазина *Књиџа о Змају* – чиста, честита, храбра, писана да *обели Лазу*, да цитирамо Радивоја Симоновића.

Аутор је то чинио, уосталом, коститевским маниром – плетивом и укрштајем, кога можемо именовати и као стилски нениновски клот-фркет: писање које се чини да стихијски тече, да се вазда нешто враћа и *ѝонавља*, а заправо пажљиво се прати ток – како намотавање текстуалне вунице на прст, тако *укрѝѝање* игли/пера и стварање *чворних месѝа* која онда творе књижевноисторијску тканицу. Антифонтовски је мајстор и ситног цепидлачког, но савесног веза, али са иглом која убоде где треба – у овом случају Младена Лесковца, *моноѝолисѝу* над делом Лазе Костића, спрам кога светли лик Радивоја Стоканова и интимни запис о посмртном испраћају овог научника и једном његовом писму.

Потцртавајући коститевску важност стваралачке критике и одбрану поезије, Палавестрину мисао о Костићу као зачетнику српске есејистичке критике, Миливој Ненин – критичар, бранио је како Костића, тако и Светислава Стефановића (човека који представља *мосѝ међ* Лазом и Винавером), бранио их, бранећи и српску књижевност и историју српске књижевности од *окамењеностѝ ѝѝѝѝих месѝа*. Да рад овог научног прегаоца не би био „бесмислен и узалудан”, како аутор страхује поен-

тирајући приказ „Свети мирис памтивека”, да најпосле убодемо један од последњих фркета Ненинове књиге: „Згађен над јурњавом за бодовима одлучан сам да своје текстове шаљем часописима који се не налазе на неким специјалним, повлашћеним листама.” А зар и Лаза Костић и Милош Црњански такође не би били згађени?

Јелена МАРИЋЕВИЋ